

Vejledning til Reflecta DigitDia evolution diasscanner

Læsevejledning

Første gang du skal i gang med at bruge scanneren bør du starte med at se en video med forklaring af hvordan scanneren håndteres – inden du tager den i brug.

En sådan video findes på YouTube-kanalen for Digitaliseringsværksted København, <https://www.youtube.com/@digitaliseringsvrkstedkben8322> (QR-kode herover).

Når du går i gang med arbejdet kan du følge den punktvisse vejledning i Del 1 herunder.

Bemærk at de billedfiler, du umiddelbart får som resultat af scanningen, vil have godt af en automatisk justering af farver og kontrast.

Derfor anbefales det, at du bruger det gratis program IrfanView til at sørge for sådan en justering. I tilgift kan du få organiseret billedfilerne mere hensigtsmæssigt: I stedet for en stor pærevælling af billeder med fortløbende numre kan du få billederne anbragt i mapper, sådan at hver mappe indeholder billeder fra et enkelt magasin, og sådan at billederne er nummereret fra 1 til f.eks. 36 (såfremt der er 36 billeder i dit magasin).

Vejledningen består derfor af to dele:

- **Del 1: Brug af scanneren**
- **Del 2: Efterbehandling med IrfanView**

Du skal vide, at diasscanneren ikke er tilsluttet en PC, og at den lægger billedfilerne ind på et SD-kort.

I Digitaliseringsværkstedet har vi adskillige SD-kort, sådan at du kan scanne hvert magasin ind på et nyt SD-kort. Når et magasin er scannet, flytter du SD-kortet over til en PC, hvor du bruger IrfanView til at efterbehandle billederne og til at lægge dem over på din egen USB-nøgle. Samtidig sætter du scanneren i gang med at scanne på et nyt SD-kort.

Del 1: Brug af scanneren

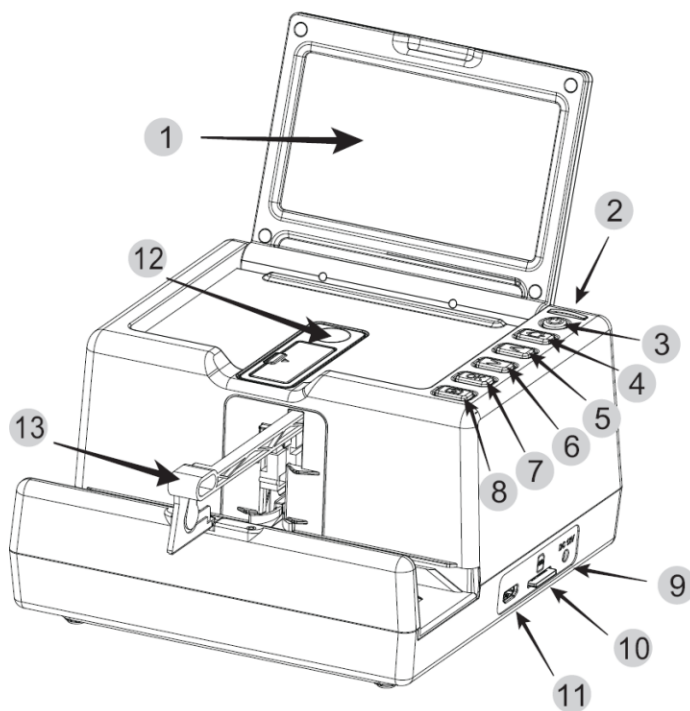
Del 1 består af følgende afsnit:

- Scannerens dele
- Før du scanner
- Brug af scanneren – indstillinger
- Brug af scanneren – sæt magasinet i og køør løs! (en trinvis vejledning)
- Småproblemer og deres løsning
- Oplysninger for nørder

De første afsnit i Del 1 forklarer punkt for punkt den normale fremgangsmåde med scanning af hele magasiner. Til sidst i Del 1 er der et afsnit med lidt mere nørdede oplysninger.

Du kan også søge hjælp i den engelske brugsanvisning fra fabrikanten.

Scannerens dele

Tegning af scanneren samt foto af knappanelet.

1. Skærm
2. LED (den blinker rødt når scanningen er færdig - eller hvis der er fejl)
3. Tænd/Sluk (hold den nede i 3 sekunder for at slukke).
4. Hjem/Hovedmenu - bringer dig hjem fra menuens undersider. Kan stoppe rød blinken.
5. Venstrepil
6. Højrepil
7. OK-tast
8. Scan-knap (start/stop)
9. Stik til strømforsyning
10. Slids til SD-kort
11. HDMI output (til ekstern skærm)
12. Diasholder med åbning til rengøring (tryk ned på diasholderen for at få den til at hoppe op)
13. Skyder til dias

Vær opmærksom på at scanneren ikke er særlig robust, og derfor skal behandles med varsomhed!

Før du scanner

Tjek dine dias for støv.

Det gøres lettest ved at sætte magasinet i scanneren og kigge på nogle af dem – støv er lettest at se på lyse områder, såsom himmel.

Hvis der er generende mængder støv så rens alle dias i magasinet – hvis der glas omkring dem kan du bruge en klud, ellers en børste, en gummibold med luft, eller evt. trykluft på dåse.

Drej dias som er i højformat!

Hvis du har dias i højformat skal de drejes, så scanneren ser et billede i bredformat – ellers vil du få skåret top og bund af. Drej alle højkantbilleder på samme led – det letter genopretningen senere.

Man kan ret hurtigt tjekke et magasin igennem ved at løfte hver dias en smule. Er det i landskabsformat sætter man det bare ned igen, og ellers drejer man det 90 grader.

Brug af scanneren – indstillinger når du starter

Sæt SD-kortet i scanneren når den er slukket. Tænd den så.

Start med at formatere SD-kortet i diasscanneren, så dine billeder bliver anbragt på et "rent" SD-kort. For at formatere SD-kortet skal du bruge menuen der vises på diasscannerens skærm: med de fysiske piltaster vælger du det ikon, hvor der står SD.

En fornuftig fremgangsmåde er, at du tager et nyt SD-kort og formaterer det, hver gang du skal til at scanne et nyt magasin. Du kan dog også vælge at scanne adskillige magasiner på samme SD-kort, før du tager SD-kortet ud og laver efterbehandling på en PC.

Tjek hvad opløsningen er sat til: Vælg "Resolution", dvs. ikonet med hjørner i forskellig størrelse.

Der er to valgmuligheder. Den største "24 MP" anbefales. Det resulterer i billeder, der har dimension 4000 x 6000 pixels. Kvaliteten er en synligt bedre end alternativet "16 MP", som giver billeder med dimension 4920 x 3280 pixels.

Opløsningen vedbliver at være som du har stillet den – indtil du ændrer den.

Tjek at beskæring er sat til standardindstilling: Vælg ikonet med "X/Y" ("Framing").

På skærmen skal X og Y skal være 0, og Z skal være 1 (Z står for "zoom", og den laveste værdi er 1). Du behøver ikke at bekymre dig om disse indstillinger, medmindre du vil zoome ind på dias eller forskyde dias til siden eller vertikalt. For mere info: Se afsnittet "Oplysninger for nørder".

Når du har tjekket at indstillingen er OK, så gå ud af menuen ved at trykke på Hjem-knappen.

Vælg at du vil scanne et helt magasin: Med piltasterne vælger du ikonet med et tandhjul ("Scan mode").

Vælg "Batch scan" for at få scannet hele magasinet. Vælg antal billeder i magasinet. Scanneren stopper, når antallet er nået. Det gør ikke noget hvis du f.eks. angiver "36" og kun har 30 dias.

Brug af scanneren – sæt magasinet i og køør løs!

En trinvis vejledning

Det forudsættes her at du bruger "universalmagasiner", der ser således ud:

Hvis dit magasin er af en anden type, så se afsnittet "Oplysninger for nørder".

- Skyderen til dias skal være inde, når magasinet sættes i startposition.
- Hold magasinet nede i furerne, og skub det bagfra blidt frem til skyderen.
- Hvis magasinet går stramt, så undlad at bruge det – flyt dias til et andet magasin.
- For at komme i gang med scanningen skal du trykke på den fysiske Scan-knap med kamera-ikonet (8).
- Tryk en gang mere på Scan-knappen, hvis den ikke reagerer.
- Det gør ikke noget, hvis du har en tom plads i magasinet. Så går scanneren hurtigt videre til det næste billede.
- Hvis du får brug for at afbryde scanningen, så tryk på Scan-knappen med kamera-ikonet (8).
- Hvis scanneren fortsætter med at køre, når alle billederne er scannet, kan du afbryde den.
- LED-lampen vil så blinke rødt. Det stopper du ved at trykke på Hjem-tasten (4).
- Når du er du færdig med at scanne et magasin (eller eventuelt flere), skal du slukke scanneren og tage SD-kortet ud. For at slukke skal du holde tænd/sluk-knappen (3) nede i 3 sekunder.
- Tag SD-kortet ud.
- Sæt et nyt SD kort i.
- Tænd scanneren.
- Formatér SD-kortet
- ... og fortsæt så med at scanne næste magasin.

Scanneren husker dine indstillinger om magasin størrelse og opløsning, så normalt er der ikke grund til at gå ind i indstillingsmenuen igen.

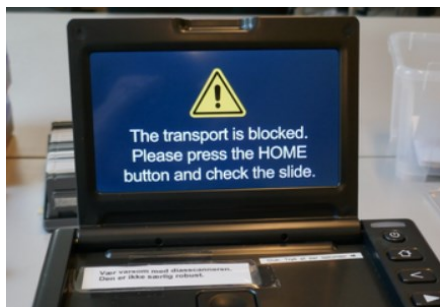
Mens scanningen kører videre kan du flytte SD-kortet til en PC, hvor du kan bruge IrfanView – se Del 2 af vejledningen.

Det anbefales at du bruger IrfanView til automatisk at justere farver og kontrast. I tilgift kan du få billederne omdøbt passende.

Småproblemer og deres løsning

Lampen blinker rødt

Det betyder normalt ikke fejl, men blot at scanningen er stoppet. Et tryk på Hjem-tasten slukker det røde lys.

Transport blokeret

Det kan ske at et dia sætter sig fast, så der kommer en besked frem om at transporten er blokeret.

Følg anvisningen om at trykke på "Home"-knappen (dvs. Hjem).

Vær opmærksom på at scanneren ikke er særlig robust, og derfor skal behandles med varsomhed.

Du kan forsigtigt trække skyderen med det problematiske dia ud, så det kommer tilbage i magasinet. Muligvis skal du samtidig forsigtigt lirke diamagasinet lidt frem eller tilbage med den anden hånd. Det problematiske dia bliver ikke scannet, men notér hvilket nummer det pågældende dia har. Du kan så vente til senere med at lave en enkeltbilledscanning af det – samt eventuelt af andre problematiske dias. Tryk på scan-knappen for at fortsætte med at scanne magasinet.

Et bestemt dia driller – enkeltbillede-scanning

Hvis et dia f.eks. sidder i en bøjet papramme dur det ikke at lade det sidde i magasinet. Pil det ud, og lav efterfølgende – når resten af magasinet er scannet – en enkeltbilledescanning. Det er nemlig muligt at skifte indstilling for scanneren, så den indstilles til enkeltbilled-scanning (i menuen vælges tandhjulsikonet).

Når enkeltbillede-scanning er valgt kan du trykke ned på diasholderen (nr. 12 på tegningen), så den hopper op. Derefter er det muligt at sætte et problematisk dia sidelæns ind i diasholderen, som trykkes ned på plads. Tryk så på Scan-knappen (kamera-ikonet).

Hvis der kommer en væmmelig skarp lyd...

Når du starter på scanning af et magasin kan det ske at der kommer en væmmelig skarp lyd, og at den gentages. Skynd dig at give magasinet et forsigtigt lille puf fremad, så gribemekanismen får fat i det. Problemet undgås hvis du er omhyggelig med at skubbe magasinet bagfra blidt frem til skyderen. Skyderen skal være skubbet ind, når magasinet skubbes på plads.

Snavs i scanneren kommer med på billedet

I æsken med tilbehør til diasscanneren er der en rensbørste. I diasliftens overside er der en gummiflap. Den kan åbnes, så man kan stikke rensbørsten ned i åbningen. Den side, hvor der sidder rensfelt, skal vende mod venstre. På skærmen kan man følge med i, om snavset fjernes.

Oplysninger for nørder

For de nørdede: Justér farver og eksponering af et billede

Hvis du vil have justeret farver og eksponering for et enkelt billede, kan du anbringe det i diasholderen, og få det vist på skærmen. I stedet for at trykke på Scan-knappen kan du trykke på OK-knappen. Så får du mulighed for at justere eksponering (gøre billedet lysere eller mørkere), og for at justere billedets farver med 3 skydere (rød, grøn, blå). Heldigvis er der også en Reset-knap, der kan nulstille justeringerne (for ellers vil de virke på alle efterfølgende billeder).

For de nørdede: Justér beskæring af et billede

Der kan være lidt forskel på diasrammer. Man kan flytte billedområdet nogle få millimeter op eller ned, eller til højre eller venstre. Man kan også zome lidt på et dia. Når du har et billede på skærmen kan du gøre følgende:

Tryk på Hjem-knappen for at få hovedmenuen frem.

Justér beskæring: Vælg ikonet med "X/Y" ("Framing"), og tryk OK, så du kommer til skærbilledet "Frame ADJ".

I starten er X markeret med gult. Tryk OK. Derefter kan du regulere X. Afslut med OK. Du kan tilsvarende regulere Y og Z (zoom). Afslut med Hjem-tasten.

I eksemplet herover er det muligt at få justeret beskæringen, så hjortens mule kommer helt ind i billedfeltet.

Hvis du piller ved disse indstillinger, så stil dem senere tilbage, så værdien af X og Y er 0, og værdien af Z er 1 (ingen zoom - hvis Z er 2 er der en lille bitte smule zoom).

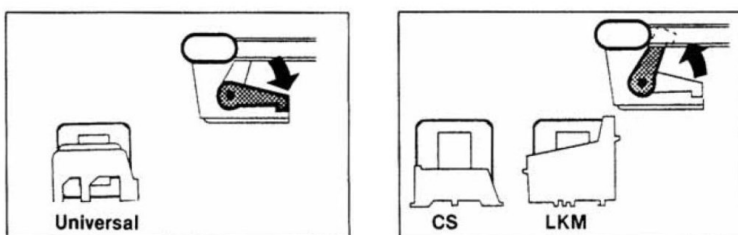
Mit magasin er af en type der ikke passer med scanneren

Scanneren kan bruge tre typer magasiner. "Universalmagasiner" er de mest almindelige. Det styres af en grå arm, der kan drejes til vandret eller lodret position. Et billede på næste side viser, hvordan man drejer armen.

Når du er færdig med at bruge scanneren skal armen efterlades vandret, så den passer til "universalmagasiner".

OBS! Hvis diasscanneren ikke tager rigtigt fat i dias, så kan forklaringen være at typeskifteren står forkert.

Ud over universalmagasiner kan der benyttes magasiner af typerne CS og LKM. Du kan *ikke* bruge Kodak karusseller og ej heller magasiner af fabrikat Liesegang. Hvis du har magasiner af sidstnævnte typer må du flytte billederne til nogle tomme standardmagasiner, som vi har stående i Digitaliseringsværkstedet.

Herover: Diasscanneren set forfra. For universalmagasiner skal den drejelige lysegrå arm være i vandret position som vist herunder til venstre.

Scanneren set forfra. Tv.: Grå drejearm stillet til universalmagasiner. Th.: Grå drejearm stillet til CS og LKM magasiner.

Scanneren set bagfra. For at løfte drejearmen op fra vandret position kan man klemme sammen om enden af den med to fingre, og løfte armen op.

Del 2: Efterbehandling med IrfanView

Del 2 forklarer, hvordan man kan gå til værks, hvis man bruger et nyt SD-kort for hvert magasin med dias.

Man kan have 2-3 SD kort i brug samtidig, sådan man har et kort siddende i scanneren, samtidig med at man arbejder med et andet kort på PC'en. Kortene kan selvfølgelig genbruges.

Det er en hensigtsmæssig arbejdsgang, at man sætter et SD-kort i Diasscanneren mens den er slukket.

Så tænder man scanneren, og når den er klar, formaterer man SD-kortet. Det tager kun få sekunder.

Så sætter man ellers scanneren i gang.

Når diasscanneren er færdig med magasinet, slukker man den og tager SD-kortet ud.

Kortet flytter man over til PC'en, mens man sætter scanneren i gang igen med et nyt SD-kort og et nyt magasin.

Her i Del 2 beskrives arbejdsgangen ved PC'en – hvad man gør, fra man står med et SD-kort med indscannede billeder til de færdige billedfiler ligger på en USB-nøgle.

Arbejdsgang ved PCen

Sæt dit eget USB-stik i PCen (det kan blive siddende til du er færdig med dagens arbejde)

Sæt SD-kortet med billedfiler fra det seneste magasin i PCens kortlæser (hvis PCen har en indbygget kortlæser – ellers brug en løs SD-kortlæser, der ligger sammen med grej til diasscanneren).

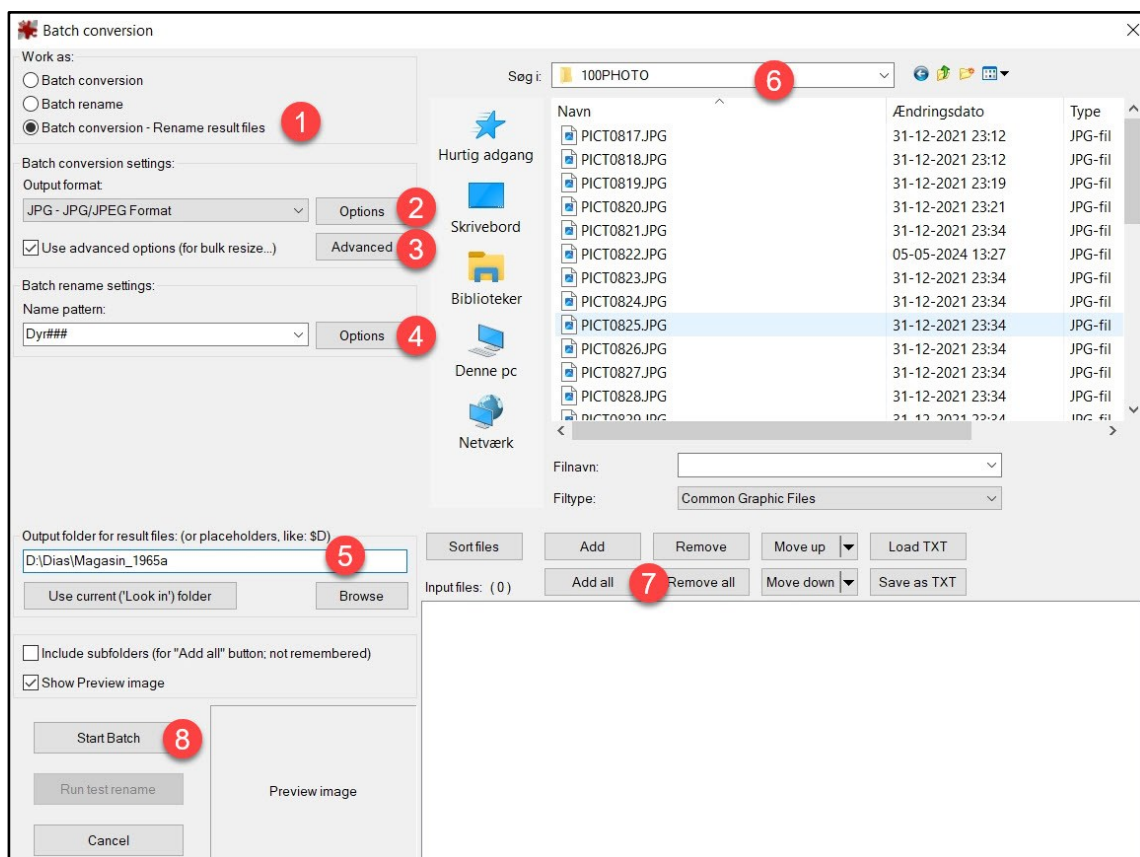

Åbn programmet IrfanView

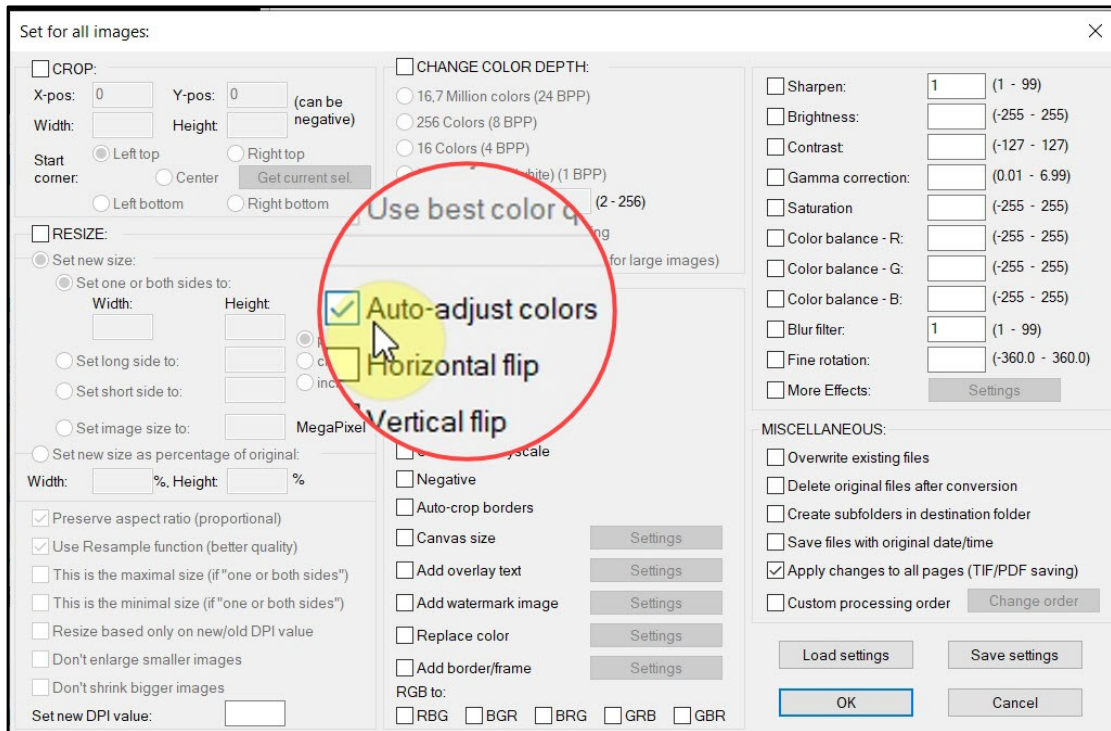
Tryk **File > Batch Conversion/Rename** - eller **tryk bare på tasten B**.

Ideen er, at du nu skal behandle hele flokken af filer fra magasinet i én omgang. Du laver en automatisk forbedring af farver og kontrast for alle billederne, og du giver filerne et nyt navn.

Det hele styres i det menu-billede, der vises herunder. Første gang du er inde i menuen skal du sikre dig at en række forskellige indstillinger er OK. Derefter huskes indstillingerne, og du behøver efterfølgende kun at justere nogle navne. Første gang du møder menuen skal du gå de 8 viste trin igennem et for et – senere kan du nøjes med at ændre nogle filnavne og mappenavn.

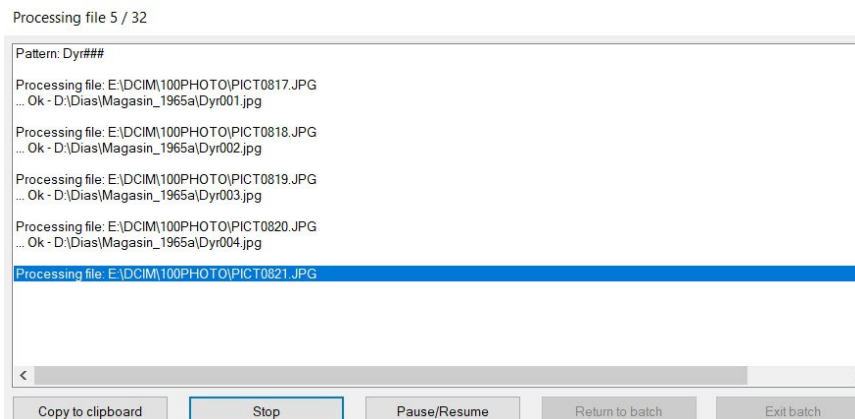
- 1) Menuen kan bruges til at udføre 3 former for konvertering, og du skal sørge for, at der er markering ved den sidste af de tre muligheder – "Batch conversion - rename result files".
- 2) "Output-format". Du behøver ikke at foretage dig noget, men hvis du er en lidt nørdet type vil du måske ønske at trykke på "Options". Der er en skyder for kvalitet. Den er udtryk for, hvor meget jpg-filen er komprimeret. En værdi på 80 giver god kvalitet, men skyderen kan være sat på 85, hvilket sikrer høj kvalitet.
- 3) Markér "Use advanced options...". Første gang du er inde i menuen skal du trykke på knappen "Advanced". Der vises en menu med talrige muligheder, men du skal blot sørge for at der er et kryds ved "Auto-adjust colors" i midten af menuen (vist herunder).

Det bevirker, at der automatisk bliver justeret farver og kontrast, hvilket erfaringsmæssigt forbedrer billederne fra diasscanneren.

- 4) De billeder, som scanneren leverer, har et navn i stil med PICT0818.JPG. Det giver god mening at ændre navnet til noget mere sigende, og at nummerere billederne efter deres plads i magasinet. På den måde er det meget nemmere efterfølgende at finde frem til et bestemt billede, hvis du får brug for at lave en ny scanning af det. I det viste eksempel angives navnemønstret Dyr###, hvilket indebærer at dias navngives Dyr001, Dyr002 etc.
- 5) Du skal angive navnet på den mappe, hvor du vil anbringe de bearbejdede billeder. Mappen behøver ikke at eksistere på forhånd. Typisk vil det være en mappe på din egen USB-nøgle. I eksemplet er angivet D:\Dias\Magasin_1965a
Ideen er, at hvert magasin får sin egen mappe.
- 6) I dette felt skal du angive navnet på den mappe på SD-kortet, hvor de scannede dias ligger. Det er altid på SDHC (bogstav D: eller E:) i mappen \DCIM\100PHOTO\
- 7) Tryk på knappen "Add all" for at sikre at alle billeder bliver konverteret.
- 8) Tryk på knappen "Start batch" for at starte konverteringen.

Der kommer et pop-up vindue som viser fremdriften.

Når batch-kørslen er afsluttet, står der hvor mange filer, der er behandlet, samt antallet af "Errors" og "Warnings".

Nu kan du trykke på knappen "Exit batch".

Så kan SD-kortet skubbes ud og fjernes - og du kan sætte et nyt i.

Varianter af arbejdsgangen

Hvis du ikke ønsker at gøre brug af IrfanView til at lave automatisk justering af kontrast etc. ("Auto-adjust colors"), så kan du evt. nøjes med at bruge IrfanView til at omdøbe billederne.

I forbindelse med punkt 1 nævnt herover skal du i så fald vælge den anden mulighed "Batch rename".